

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

☉ X O X ☉

gen med dito, Nlof Berg ifrån Amsterdam med Padehusgods, och Jöran Smith ifrån Bergen med Barlast och Zorr = Fisk.

Utgångne äro Skepparne Anders Kock til Uffahon, Joseph Forster til Nemouth, Ralph Gibbon til Berwich, And. Andersson och Swen E. Wallman til Newcastle, Alexand. Club til Isle of Man, W. breche Wallis til London, Georg Fairweather til Dunde med Järn och Bräder.

Zeislingör. De til Kryssning emot Maroccanste Sjörskepparne ifrån Stockholm af Herrar Handlande utrustade 2 Krono = Fregatter, Adolph Ulric och Jalon, som anföras af Herr Capitaine - lieutenanten Norden och lieutenanten Carl Fredric Valk, äro den 26 Junii lyckeligen hit på reddan anlände.

Skeppare, som ankommet, äro oräknelige. Den 18 Junii ankomo Willjam Willjamson och Samuel Dixon ifrån Scharbro til Stockholm, den förre Barlastad, den sednare med Hwete, Carsten Kust ifrån Sit Ubes til Stockholm med Salt, Christ. Karcken ifrån NewCastel til Wolgast med stenkol, Den 19 Juli Milsen ifrån Warberg til Malmö barlastad, Anders Tolberg ifrån Amsterdam, och Swen Stoff ifrån Sit Ubes til Stockholm med Snyckegods, Johannes Hök ifrån Sit Ubes til Calmar med Salt, Douwe S. brands ifrån Göttheborg til Danzig, Jonas P. Kier ifrån samma Stad til Stockholm, och Christian Bonfen ifrån dito, alle med Sill, Mich. Langenberg ifrån Warstrand til Stockholm med Fisk: och ho kan upräkna alla wid denna tiden an- och utlörande Fartyg?

Swänne Swenska Ostind. Compagniets Skepp, Prins Carl och Sophia Albertina, ankomo lyckeligen i går til Gamla Elfsborg.

N:o 29.
Göttheborgska
Magasinet.

Den 16 Julii 1759.

Föreläsning af Warbergs = Historien.

I Hamnen flagga wid tillfälle 20 stycken större och mindre Fartyg, som byggas midt öfwer på Getterön. För jag räkna dessa til bygnader, så märkes härbland 1 Kremastare eller Handels = Fregat, 2 Snauer, 1 Brigantin, 2 Galiasser och 14 Jagter. Rådman Jacob Lagerbohm, som äger nästan ensam Fregatten, har deputat andel i 9 eller 10 af Jagterna: är således mågigaste Redaren där i Staden: och däreft Herr Jonas Dahlbom, ägare af en Snau och Brigantin, med andel i flera. Til prof af Warbergste Redares försigrihet, bör ingalunda förgätas, at Capitainer eller Skeppare äro gemenligen deltagare i utredningen: hwarigenom tackel och tyg wårdas, Fartygen bätre skötas, och agtas för all undwikelig wäda, med et ord, hushållas. Det lilla Skeps = hwarfvet i Warberg heter **Blöfwen** af klyfwa. Skeps = ämnen, som klyfwas, komma landwägen från Mark, och Timmermännen förefriswas, som jag menar, från samma ort, och mest ifrån Sätilla.

Innan jag går vidare, wil jag göra några anmärkingar, rörande hwarad hittils utkommet om Warberg. Hårom dagen blef jag i en gammal Dansk Historia (a) warse, at Pol = högden wid denne Stad

(a) Compendium Chorographicum.

är 57 gr. 12 Min. Om Författaren spår sant, hwär om jag har anledning at twisla; för den stora noghet som wid dessa mätningar södras; är Warberg hela 20 Minuter närmare lineen, än jag förmodat, och 30 minuter aflägsset från Görheborg, hwilket lemnas i sit obegripeliga wärde. Wil någon weta kofan stöledes från och til Warberg, har samme Danske Man långa lexor at utdela. **Från Skagen til Warberg heter det, går Kofan uti O. S. O. 17 mil: från Nidingen S. til O. 4 mil: från Warbiert til Rullen S. til O. 9 mil.**

Det andra, hwarmed jag har den förnöghelsen, at hålla mig sjelf, är oförnekneligen et fel. Jag sade till, at inga Collecter woro påtänkta för Warbergs kyrkan; men måste twärtom tillstå, at en waret både påtänkt och bewiljad år 1681 den 11 Maj, som Jes af Privilegierna. Den tredje rättelsen rörer Sotnebudskalken, och förklaringen öfwer Munte-latinen. Guds betyder Guds eller gårds, hörer jag af wår Högmördige Biskop. Således har antingen en Gårdsfogde, eller wår Herres, det är en Closter-Skrifwars låtet Kalken försärdigas. Antworske har jag fångt efterslaget både hos Hubner och Melisantes; men Hans Högmördighet, Herr Doct. Wallin, har båret Geographi i sit huswud: Antworskou, eller som andre påstå, Antworskoug, är et Closter på Jyen, och nu mera en Herregård. Herr Biskopen har i egen Person waret därstädes. Nyburg heter wäl på latin Neoburgum, doch twisla samme lärde, at det är samma som Nyby: utan förstås härmed en liten Stad på Jyen. Pny skam! Håremot har jag intet at min wända, utan

Accipio agnoscoque libens...

Andteligen får jag wid Artiklen om Scholen tillägga, at Bürger, fordom Arke-Biskop i Lund, hedrat detta läshus med trägna besök och studeringar. Som han härstammar från Warbergska Ammeren, skal en Lewernes-Beskrifning öfwer honom följa med Historien om sjelfwe Staden. Arsräkningar på Scholens upbörd och utgift har både DomCapielet och jag efterfrågat, men ännu ej bekommet. Allra sist har jag den wigtiga påminnelsen mot mig sjelf, at Häfwen har i plur. Häfwarne, och Ingalunda Häfwarorna, som är et helt annat ord. Om Swenske Mercurius förklarar Swenska högelse-lagar, får jag utan twiswel skam för dessa misshugg, och det rätteligen, sedan jag wägar för öflika fel at knäppa honom på fingrarna. Och se lagar man sig til, at framkomma så småningen med.

Ärswar til Herr Amanuensen Görwell.

Westa ärgången af Swenske Mercurius frönes med en Stridsfrist, hwilken jag med mindre förargelse läst, än mången förmodat. Utan at löna Sagan med lika grofheter, och insfall ifrån gröna gången, må jag se efter min Flugsmäck, at hålla Spysflugor ifrån Magasinet. Ut ur mit Hus, Insecter och ohyra!

Herr Görwell hwäfer å nyo med sine Mercurialiska ormar, och påstår, at jag trugar ming Papper in i lärda Werlden. Annorlunda lydde Des omdöme den tid, jag ej förnedrat mig nog, at träta med lärde Jusfare. Det lilla rykte jag äger, har jag åtminstone ej konstlat mig til. Hwarföre har jag icke lagt up med Journalister i Göttingen, at ofra beröm för beröm? Wägarne wet hwar Mercurius, och Herr Amanuensen förstår ju ordspråket: mulus mulam scabit.

Stödd

Stödd af denna Utlånsta Förmur, hwes Herr Görwell öfwer Complimenten wid Nyåret, den han kallar en Nyårs-Suplique. Det war min lycka, och Herr Görwells oförstånd orsaken, at han tryktes. Brevvet innehåller intet ord, hwarföre jag har skal at rodna, icke en gång in för den Grammaticaliske rätten, om jag undantager biorder, **faseligit**, hwilket jag wisseligen ej bokstafwerat så gale, och på Görwellska moden. Se bättre på Hufwudskriften, och haf, om mögeligt är, den ärligheten, at ej sätta dit et onödigt i före t. Men at komma til saken, kan jag icke förklara några Rhetoriska höfligheter för Ironiska Klämt? Om jag det ej wil, hwad är då breswet annat, än et talande bewis af min ärlighet? Jag tilbjuder ju fred med ena handen, och håller den andra knuten öfwer hufwudet. Hwad wittnar Brevvet widare? At Herr Görwell har en gemen Caractere, och förräder sin medfödda nedrighet, då han, som en ny Gatuskrikare, almänneligen utbläser och förfunnar höfligheter, innesattade i et handbref. Jag kunde och framte Görwellska Swaret, efter hwilket han blif på flera sätt en offentlig Jugare: men det wore at sälla föga mindre än han. Talar Brevvet intet mer? För at Herr Amanuensen snålas Klämtigen efter berömd Misnögd, at hwarken rosas eller tadlas i Magasinet, drar han fram detta Testimonium, och wil så mycket säga: Se här, mine läsare, det är jag som lyser allestädes. Satyristen är likwål höflig emot mig, m. m. Sedant är innehållet af en Brevslapp, hwilken jag öfwer talte mig, på andras tilstyrkan, at skrifwa, och Hans Mercurialiska squalleragtighet låtet af egen årolyftnad trycka. Denna gång har jag ingen Klämt af min oför-

sigige

bet; men räknar härefter för en oförswarlig dumhet, om jag i god mening ofrar minsta berömd at wäga Förtrogna.

Som Herr Amanuensen dricker brunn, har jag det billiga medlidande med den Swaga, at ej mörda honom på en gång. Af människo-färlig önskar jag honom bättre helsa: kunna dessa Piller eller Saltstenar något därtill bidra; skal han under hela tiden, kanske hwar ottonde dag, hafwa en Dosis at wänta. Kan jag wara billigare?

Kyrko-Tidningar.

Commerce-Rådet och Directeuren wid Swenska Ostindiska Compagniet, Herr Magnus Lagerström, en wärdig Medlem af Kongl. Wetenskaps-Academien i Stockholm och lärda Sällskapet i Upsala, dog härstädes den 5, och begrofs den 10 i samme månad. Denne Herren war född år 1691 den 16 December, och lemnade således werlden på sit 68 år. Wid Begrifningen utkommo 2 sinrika Grasskrifter, den ena på Stenstyl af Herr Hof-Secreteraren Baltinson, den andra på bunden Swenska, af Herr lector Wallenstråle författad. Ur den förre wil man inrycka följande minneswärda, och til den Aflednes lefwernes beskriwning hörande anmärkningar.

Den. lärda. Werlden.

Räknade. Honor.

För. En. Witter. Medlem.

Och.

Det. Borgeliga. Samhället.

För. En. Grundad. Upodlare.

Uf. Nyttiga. Rön.

Såsom

Såsom.

Med-Styresman.

Af. Den. Wigtigaste. Swenske. Handelsgren.

Har. Han. Medlagt.

Sådane. Arbetsprof.

Ell.

Werkets. Början.

Uppkomst.

Och.

Stadga.

At.

Hans. Minne.

Hos. De. Erkännsame.

Aldrig. Dör.

I Wallenstrålska Minnes-Skriften är följande tanke synnerligen märkvärdig.

I denne Spegel hwar sit sista öde sir,

Om hwilket Himlen sjelf täcks råda:

Ej sådan som man är, men sådan som man blir,

Skal man sig sjelf med sasa städa.

Då faller all vår hog, vårt mod;

Wår tanke som så snigtigt plågar spela,

Förlovar sig och tycks om ämnet sela:

Då röres all vår Blod.

Det nra Hjertat ser blott på sin ro och winst,

Men glömmet gerna det som ångslar och förträder;

Det granskar noga allt, men sig dock allsminst,

Och hisgnar när man det ur dvalan väcker.

Det blir på werlden aldrig mått;
All jordist lek wi se med glättigt öga,
Men draga sinnet up ur gruset til det Höga,
Går ej så lätt.

Af de wakra Sångstrycken, som Herr Magister Öhrwall wid samma tillfälle gutet, lyder sista Stropfen så:

Hwila då af all din möda!

Och, fast wåra hjertan blöda;

Vi wi hört Dig plågas, dö;

Har wårt hjerta dock den styrka,

At wi sku de fotspor dyrka,

Som Han welat bland oss strö.

Om någon dristig ändring i denna Strophe skedd uppå Tryckeriet, eller imman Skriften bars dit, undras högeligen af Censor, och erkännes den ej af Författaren.

Stads-Nyheter.

Swenska Ostindiska Compagniets Skepp, Sophia Albertina, fört af Herr Capitaine Daniel Shjerman, och Prins Carl, af Capitainen, Herr Baltasar Grubb, bestades wid Hitland af Deras tillämnade ledsagare, Herr Commendeur-Capitainen Agren, som har besäl på Delig-Skeppet Sophia Charlotta. Han tillika med de förre ankommo lyckeligen den 8 dennes til Gamla Elfsborg. Af Besättningen på Handels-Skeppen märkte wi, utom förenämde Capitainer,

SuperCargeurer på Sophia Albertina,

Herrar, Petter König, Birger Borgman, Jan Jacob Paulin, Herman Hinric Dittmer: Assisterer, Herrar Gustaf Thollander, och Jan Hinric Kos: Styeman, utom Petter Pettersen och Carl Elephas, döde.

döde, Herrar Petter Snabb och Hans Krushse, med de rosthymännen, H. Jacob Pojes och Gabriel Smockmark, at ej förtiga Skeps-Präbikanten Herr Emmanuel Himmelberg, Öfver-Fältskären, Herr Petter Roempfe, och Skeps-Skrifwaren, Herr Carl Gustaf Schalin.

På Skeppet Prins Carl hade Herrar Christian Tham, Jan Fredric Pettersson, Hans Coopman, och Michael Grubb, öpperste Handels-Officerare, nödig hjälp af Herrar Bass och Ulric Valtinson, Assistent-Strymän woro Herrar Jacob Habicht, Nils Pojes, Jac Selle och Abraham Carell, understödde af Lörostrymännen, Herrar Strelnert och Ederfelt. Utom Präbikanten, Herr Swen Bolin, förgåtes ej Öfver-Fältskären, Herr Jacob Boethius, och Skeps-Skrifwaren, Herr Jonas Almrot.

Af Patriotiska tankesätt, och kanske tillika någon penninge-brist, hafwa Herrar SuperCargeurer med inga Sidentyg betungat sine lastdragare. Däremot är The-ladningen så mycket större, nämligen på Sophia Albertina 1391170 Skålpund af finare och gröfre Theer, och på Prins Carl 1274061 dito Skålpund. Hela Cargan består nu allenast af Theer, diversa Waror, och Porcellaine. Sophia Albertina Pal innehafwa den största ladningen af alla, som hittills ankommet.

Mången torde wäntat större wigt af rådt Silke, än 2832 Skålpund, helst 20000 ätgå i Rifet ärligen; men det försäkras, at större delen af detta säljes til Utlänningar, och tarfwas ej til Swenska behof, som bero mera på Francka och Italienska Rude-materier. Af Porcellaine hafwa 392 Kistor ankommet, och af Rhabarbara 13303 Skålpund. Auktionen börjas den 27 Augusti.

Swad Nytt i Staden?

den 16 Julii 1759.

Witterlekar.

Lycönskan til de återkomne Ostindiska Skeppen.

Du hra Wåg,
Som ofta ner i åsgrund kastar,
Swad idig hand på bråkligt fartyg lastar,
Wi hafwe hört dit jämna tåg,
Då du Prins Carl och Albertina
På wåta skuldror bar ifrån det rika China.

Den dig har gjort,
Och kan dig på en blink besalla,
At än gå tyst, än åter styhögt swalla,
Hans lof det wære sport,
Så widt som wädret höres,
Och köl på hafwets rymder föres!

§ . . .

Rundgörelser.

En Hederlig Man här i Staden har til Herr Jan Schus öfwerlemnad en summa af 2000 Dal. R:mt, hvilka föråras at Salomoniska Barn- och Kopp-sympnings-huset. Denne okände Gynnare, som bebrat sit minne wid flera inrättningar, tillkommer så mycket större tack, som Han dörljer sin ädelsinta fristighet under en lånt, och för Honom främmande, Fri-murare-Mantel.

Nägtra